

az emberiség elpusztításához vezethet, a „mező” túlhasználása annak elsivárosodásához, a föld bioszférájának kimerítéséhez, tönkretetéséhez visz. A túléléshez, a *boldoguláshoz* kollektív szükségünk van egy olyan megértésre (hogy rendszer-e ez vagy sem, majd elválnak), mely az erkölcsi törvényeket, amik a közérdekben és a józan észben gyökereznek, halálosan komolyan veszi.

A kisiklott szocializmusban az ember – a legfőbb érték helyett – egymásnak farkasa lett. A „kapitalizmus” sem különb a Deákné vásznánál. Ezermilliókat hagy éhezni, miközben százmilliók dúskálnak a javakban és tízmilliók dőzsölnek. A számok megnöttek, az erények nem. Mikor és hogyan lesz egy olyan kísérlet, ami nem az emberek bőrére megy, sőt a két mód pozitív alapeszméjének eredőjeként egy elfogadható közjót, egy szociálisan nem igazságtalan és individuálisan is kielégítő rendet teremt? Az egyénnek révbe kell jutnia, a közösségnek lélegeznie kell, a kettőnek integrált közös célok irányában, ölés és erőszak nélkül ildomos előrehaladnia. Lehetséges-e ez?

Se házát, se mezejét, se másféle jószágát ne kívánjad. A mai körülmények között ez a parancs nemcsak anyagi, hanem intellektuális javakra is vonatkozik, és legfőképpen arra, amit e kettő az egyén számára biztosít: az egyes ember elidegeníthetetlen jogára, hogy saját dolgaival és családjával törődhessen, melyek részben személyi függetlenségét, szabadságát is támogatják. Akinek se háza, se mezeje, az a legtöbb esetben szolgálja annak, aki tőle ezeket már sikeresen elkívánta. Legyen ez egyén vagy az állam, vagy az állam nevében harácsoló korrupt korifeus.

Az isteni törvények emberiek. Akinek úgy jó, hogy Isten az embert saját kép-mására teremtette, az az isteni szándékokban keressen igazolást. Akinek úgy jó, hogy Isten a kollektív jószándék megnevezése, az ebből merítsen erőt. Jó lenne e két hit és meggyőződés fölé hidat emelni, melyen emelt fővel járhatnának az emberek.

KURUCZ D. ISTVÁN: CSIKÓS